ECLI:LV:ADRJLTN:2019:0204.A420274318.2.S

Lietas Nr.A420274318
A42-00883-19/40

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2019.gada 4.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Sērdiene,

piedaloties pieteicējas Puzes pagasta zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ pārstāvim /pers. A/
un atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Lauku atbalsta dienesta pārstāvēm /pers. B/ un /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc Puzes pagasta zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ pieteikuma par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apstiprināts Lauku atbalsta dienestā iesniegtais pieteicējas iesniegums „Vienotais iesniegums 2017.gadā" un izmaksāts atbalsta maksājums par 2017.gadu, par visām deklarētajām zemes vienībām.

Aprakstošā daļa

[1] Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – Dienests) Ziemeļkurzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde (turpmāk – Pārvalde), izvērtējot pieteicējas Puzes pagasta zemnieku saimniecības (turpmāk – ZS) /Nosaukums A/ iesniegumu „Vienotais iesniegums 2017.gadā" (turpmāk – 2017.gada iesniegums) un tā labojumu/precizējumu, konstatēja, ka 2017.gada iesniegumā deklarēto lauku Nr.73 (bloka numurs 39114-36035, kadastra vienības apzīmējums /numurs/, pieteiktā platība 15,3 ha), Nr.74 (bloka numurs 39245-36101, kadastra vienības apzīmējums /numurs/, pieteiktā platība 8,49 ha), Nr.75 (bloka numurs 39294-36105, kadastra vienības apzīmējums /numurs/ (16,64 ha) un /numurs/ (0,83 ha), pieteiktā platība 17,47 ha), Nr.76 (bloka numurs 39286-36057, kadastra vienības apzīmējums /numurs/, pieteiktā platība 14,55 ha) un daļu lauka Nr.53 (bloka numurs 39372-36104, kadastra vienības apzīmējums/numurs/, pieteiktā platība 17,98 ha) (turpmāk – strīdus platības) platības maksājumiem piesaka vēl viens atbalsta pretendents. Strīdus platību kopējā platība ir 58,9 ha.

Ar sākotnējo lēmumu no pieteicējas 2017.gada iesnieguma tika izslēgta zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ietilpstošā lauksaimniecībā izmantojamā zeme (turpmāk – LIZ) ar kopējo platību 58,9 ha.

Līdz ar to Vienotam platību maksājumam (turpmāk – VPM), Maksājumam par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi (turpmāk – ZAL) un pasākuma „Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabas vai citi specifiski ierobežojumi" aktivitātes „Kompensācijas maksājums par citiem apgabaliem, kuros ir ievērojami dabas ierobežojumi" (turpmāk – ADI) atbalstam deklarētā platība tika samazināta no 869,3 ha uz 810,4 ha.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam pieteicējai nelabvēlīgajā daļā, pieteicēja to apstrīdēja Dienesta direktoram.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar Dienesta direktora 2018.gada 27.augusta lēmumu Nr.10 6.4-15/18/1580-e „Par apstrīdēto lēmumu" (turpmāk – Lēmums) nolemts sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums ir pamatots ar to, ka pieteicēja 2017.gadā nav veikusi lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 atbilstošo apsaimniekošanu (ganīšanu un pļaušanu). Tādējādi pieteicēja nav izpildījusi vienu no platību maksājumu saņemšanas pamatnosacījumiem, kas ietverts Ministru kabineta 2015.gada 10.marta noteikumu Nr.126 „Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.126) 57.1.apakšpunktā.

Turklāt Dienests nevar gūt pārliecību, ka /pers. E/ vienpersoniski bija tiesīgs 2017.gadā iznomāt pieteicējai zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ ietilpstošo LIZ.

Lēmumā norādīts turpmākais.

Pieteicēja VPM, ZAL un ADI atbalstam 2017.gadā pieteica 869,3 ha, tostarp strīdus platības.

Administrējot pieteicējas 2017.gada iesniegumu, tika konstatēts, ka daļu lauka Nr.53, kā arī laukus Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 platības maksājumiem ir pieteikusi vēl viena persona (dubultā deklarācija izveidojās par zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ ietilpstošo LIZ ar kopējo platību 58,9 ha).

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.decembra Regulas (ES) Nr.1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr.73/2009 (turpmāk – Regula Nr.1307/2013) 4.panta 1.punkta „a" apakšpunktam, Ministru kabineta 2015.gada 7.aprīļa noteikumu Nr.171 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020.gada plānošanas periodā" (turpmāk – Noteikumi Nr.171) 3.punktam un Noteikumu Nr.126 57.1.apakšpunktam platību maksājumus ir tiesīgs saņemt atbalsta pretendents par 2017.gada iesniegumā deklarēto LIZ, kas ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) kārtējā gada 15.jūnijā un kur atbalsta pretendents veic vai nodrošina lauksaimnieciskās darbības veikšanu.

Pieteicējas 2017.gada iesniegumā deklarētajiem laukiem Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 norādīts zemes izmantojums „Papuve" (kods 610).

Ņemot vērā Regulas Nr.1307/2013 4.panta „h" un „f" apakšpunktā, kā arī Noteikumu Nr.126 65.3.apakšpunktā noteikto un to, ka daļā platības, par ko izveidojies platību pārklājums, jau kopš 2011.gada ir deklarēti zālāji, pieteicējai platību mehāniskā apstrāde, lai atbilstu tās deklarētajam izmantojumam „Papuve", bija jāveic līdz 2017.gada 30.maijam. Tomēr pieteicēja ir norādījusi, ka platību apstrāde (uzaršana, miglošana) ir veikta 2017.gada vasarā, t.sk. augustā, kas ir pēc normatīvajā aktā noteiktā termiņa. Līdz ar to norādīto lauku platības faktiski atbilda kultūraugam „Ilggadīgie

zālāji". Tādējādi ir vērtējams kritiski pieteicējas apgalvojums, ka saimniecība ir veikusi platības apsaimniekošanu attiecībā uz 2017.gadu. Norādītās darbības ir veiktas, lai sagatavotu augsni nākamajam ciklam un par iesētajiem kultūraugiem pieteicēja varēs pretendēt platību maksājumu saņemšanai 2018.gadā, ievērojot platību maksājumu saņemšanas nosacījumus.

Pieteicējas īpašnieka paskaidrojumā Valsts policijai norādītais un Dienesta rīcībā esošie satelītattēli par norādītajām zemes vienībām apliecina, ka lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 platības 2017.gadā atbilda kultūraugam „Ilggadīgie zālāji" un platības nebija klasificējamas kā aramzeme.

Ņemot vērā Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto, nepamatota ir pieteicējas norāde, ka iestādes pienākums ir aizsargāt pieteicējas tiesības saņemt maksājumus. Maksājumus Dienests ir tiesīgs piešķirt tikai personai, kura izpilda visus normatīvajos aktos ietvertos maksājumu saņemšanas nosacījumus.

Nepamatota ir pieteicējas norāde, ka tā ir veikusi visas likumā noteiktās darbības, lai saņemtu platību maksājumus. Nepamatots ir arī apgalvojums, ka pieteicēja tiek sodīta par to, ka maksājumiem pieteikusies vēl kāda persona. Maksājumi tiek atteikti, jo saimniecība nav ievērojusi atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Nepamatota ir pieteicējas norāde, ka Dienests priekšlaicīgi izdara secinājumus par to, kas no strīdus platības tiks uzskatīts par /pers. I/ (/pers. I/) īpašumu. Tā kā jau kopš 2015.gada pastāv strīds, kas tiek risināts tiesvedības ceļā, tad Dienests nevar gūt pārliecību, ka /pers. E/ vienpersoniski bija tiesīgs 2017.gadā iznomāt pieteicējai zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ietilpstošo LIZ.

Nepamatota ir norāde, ka Dienests par civiltiesiskā strīda atrisināšanas pamatu ņemtu tikai tiesas spriedumu, jo par tādu var būt gan spēkā stājies tiesas spriedums, gan pušu parakstīts mierizlīgums.

Tā kā arī par zemes vienību ar kadastra apzīmējumu /numurs/(deklarēta LIZ 3,92 ha apmērā) joprojām pastāv civiltiesisks strīds, tad par šajā zemes vienībā ietilpstošo platību nebija tiesību piešķirt maksājumus. Norādītā zemes vienība ietilpa pieteicējas 2017.gada iesniegumā deklarētajā laukā Nr.53 ar kopējo platību 17,98 ha. Līdz ar to lauka Nr.53 platība tika samazināta no 17,98 ha uz 14,06 ha.

Līdz ar to no pieteicējas 2017.gada iesnieguma tika izslēgtas zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ietilpstošā LIZ ar kopējo platību 58,9 ha un secīgi VPM, ZAL un ADI atbalstam deklarētā platība tika samazināta no 869,3 ha uz 810,4 ha.

Sākotnējā lēmumā kļūdaini norādīts par dzeltenās kartītes piemērošanu. Dzeltenā kartīte pieteicējai faktiski nav piemērota un papildu piešķirtais VPM un ADI atbalsts sākotnējā lēmumā norādīts kā aprēķina veids „Pārrēķins".

Saņemot 2015.gada un 2016.gada iesniegumus, tika prezumēts, ka to iesniedzēji ir godprātīgi un atbilst tiesību normās noteiktajiem kritērijiem. Tomēr, ja Dienestam rodas aizdomas par atbalsta pretendenta tiesībām rīkoties ar pieteikto LIZ un tās apsaimniekošanu, Dienests var personai lūgt sniegt skaidrojumu.

Tā kā pieteicējas rīcībā bija informācija par civiltiesisko strīdu (līdz 2017.gadam Pārvaldes rīcībā šādas informācijas nebija), tad pieteicējai nevarēja rasties paļāvība, ka maksājumus tā saņems arī turpmāk. Pieteicējai būtu tiesības atsaukties uz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 10.pantu, ja tā būtu vērsusies Pārvaldē ar iesniegumu un lūgusi izskaidrot sekas, kādas attiecīgajā gadījumā varētu iestāties, un Pārvalde būtu apstiprinājusi maksājumu piešķiršanu.

Situācijās, ja Dienests konstatējis, ka platību maksājumu iesnieguma iesniedzējs nav ievērojis kādu no atbalsta saņemšanas nosacījumiem vai iestāde nevar gūt pārliecību par prasību izpildi, Dienestam ir pienākums atteikt platību maksājumus. Līdz ar to pieteicēja nepamatoti norāda, ka Dienesta rīcība nav konsekventa.

Sākotnējā lēmumā ir norādīts gan normatīvo aktu uzskaitījums, gan platības, par kādām maksājumi piešķirti. Turklāt, ņemot vērā to, ka sākotnējo lēmumu pieteicēja ir apstrīdējusi, saskaņā ar APL 81.panta piekto daļu sākotnējais lēmums iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts Lēmumā.

Dienests darbojas tikai normatīvo aktu noteikto normu ietvaros atbilstoši saņemtajam pilnvarojumam.

Sākotnējais lēmums pieņemts par visiem pieteicējas 2017.gada iesniegumā deklarētajiem atbalsta veidiem. Pēdējais maksājums par 2017.gada iesniegumu tika veikts 2018.gada 16.maijā. Tā kā maksājumi par 2017.gada iesniegumu tika veikti laika periodā no 2017.gada 7.decembra līdz 2018.gada 16.maijam, tad nepamatota ir pieteicējas norāde, ka sākotnējo lēmumu Pārvalde varēja pieņemt jau 2017.gada rudenī. Turklāt pieteicēja 2018.gadā vairākkārt vērsās Pārvaldē ar iesniegumiem, kur sniedza papildu skaidrojumus. Pārvalde pēdējo atbildi sniedza 2018.gada 18.jūnijā. Līdz ar to sākotnējo lēmumu Pārvalde bija tiesīga pieņemt tikai pēc visas informācijas izvērtēšanas, un Dienests nav pārkāpis labas pārvaldības principu.

Tā kā Dienests nav konstatējis, ka pieteicēja attiecībā uz 58,9 ha izpildītu atbilstoši Regulas Nr.1307/2013 4.panta 1.punkta „a" apakšpunktam, Noteikumu Nr.171 3.punktam un Noteikumu Nr.126 57.1.apakšpunktam noteiktos platību maksājumu saņemšanas nosacījumus, Dienestam nav tiesiska pamata piešķirt maksājumus par visu 2017.gada iesniegumā deklarēto platību.

ADI atbalstam ir piemērojams samazinājums 4,81 ha apmērā par Noteikumu Nr.171 66.punkta prasību neievērošanu.

2017.gada iesniegumā pieteicēja deklarēja kultūraugu „Ilggadīgie zālāji" (kods 710) 4,81 ha apmērā. Lai saņemtu ADI atbalstu par norādīto kultūraugu, atbilstoši norādītajam punktam ADI atbalsta pretendentam ganību sezonā (no kārtējā gada 15.maija līdz 15.septembrim) uz vienu zālāju hektāru bija jānodrošina īpašumā esošo lauksaimniecības dzīvnieku vidējais blīvums 0,30 nosacīto liellopu vienību apmērā uz katru atbalsttiesīgo hektāru.

Tā kā saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra datiem saimniecības īpašumā norādītajā periodā nebija reģistrēti lauksaimniecības dzīvnieki, tad pamatoti konstatēts, ka pieteicēja nav ievērojusi norādīto prasību. Līdz ar to ADI atbalstu pieteicēja ir tiesīga saņemt par 805,59 ha, t.i., 810,4 ha (ADI atbalstam tiesīgā platība) – 4,81 ha (platība, kur nav nodrošināts dzīvnieku vidējais blīvums).

[3] Pieteicēja iesniegusi tiesā pieteikumu, lūdzot atcelt Lēmumu daļā, ar kuru nolemts atteikt izmaksāt pieteicējai platību maksājumus par visām piedeklarētajām zemes vienībām 2017.gadā un uzlikt par pienākumu Dienestam pieņemt pieteicējai labvēlīgu lēmumu, nolemjot izmaksāt platību atbalsta maksājumus par visām vienotajā iesniegumā 2017.gadā deklarētajām zemes vienībām.

Pieteicēja Lēmumu uzskata nepamatotu un atceļamu, pamatojoties uz turpmāk norādīto.

[3.1] Zemes vienības ar kadastra numuriem /numurs/; /numuri/ietilpst nekustamajā īpašumā /Nosaukums H/, kadastra Nr./numurs/, savukārt zemes vienības ar kadastra numuriem /numurs/un /numurs/ ietilpst nekustamajā īpašumā /Nosaukums I/, kadastra Nr./numurs/.

2017.gada 6.jūnijā starp /pers. E/ un pieteicēju, kā arī starp ZS /Nosaukums H/ un pieteicēju noslēgti nomas līgumi par minēto zemes vienību nomu.

Ņemot vērā Zemesgrāmatu likuma 1.pantā nostiprināto publiskās ticamības principu, nav strīda par to, ka /pers. E/ ir īpašnieks nekustamajam īpašumam /Nosaukums H/, savukārt nekustamais īpašums /Nosaukums I/ uz nomas līguma slēgšanas brīdi piederēja ZS /Nosaukums H/.

Turklāt nepastāv šķēršļu /pers. E/ un ZS /Nosaukums H/ iznomāt nekustamos īpašumus pieteicējai. Pierādījumus šādu šķēršļu esībai nav devis arī Dienests.

Gan Noteikumi Nr.126, gan Noteikumi Nr.171 paredz nosacījumu, ka atbalstam pieteiktajām LIZ platībām ir jābūt konkrētā lauksaimnieka īpašumā vai turējumā kārtējā gada 15.jūnijā, konkrētajā gadījumā 2017.gada 15.jūnijā.

Pieteicēja strīdus zemes vienības ir pieteikusi likumā paredzētajā kārtībā, tostarp apliecinot, ka pieteicēja ir vienīgā persona, kura ir tiesīga pieteikt

minētās zemes vienības atbalsta maksājumiem. Līdz ar to jebkura cita persona, izņemot pašu pieteicēju, ir uzskatāma par tādu, kas prettiesiski pieteikusies platību maksājumiem.

Persona, kura nav tiesīga pieteikties platību maksājumiem, nevar baudīt tiesisku aizsardzību no Dienesta puses. Dienestam ir pienākums aizstāvēt pieteicējas kā vienīgā tiesīgā pretendenta tiesības un intereses.

Dienesta rīcība, pieņemot vēl viena pretendenta pieteikumu par atbalsta maksājumu izmaksu par pieteicējas jau iepriekš pieteiktajām zemes platībām, nepārliecinoties par jaunā pretendenta tiesībām pieteikties atbalstam, ir prettiesiska.

Dienests, neievērojot Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu, nepieprasīja otrajam pretendentam pamatot tā tiesības pieteikties un attiecīgi saņemt platību maksājumus. Pierādīt otrā pretendenta tiesības (vai pierādīt šādu tiesību neesību) tika pieprasīts no pieteicējas. Šāds uzstādījums ir faktiski neizpildāms. Turklāt Dienests nav paskaidrojis, kādēļ otrajam pretendentam netika pieprasīti pierādījumi, kuri varētu apliecināt, ka tas ir zemes gabala tiesīgais valdītājs.

Dienests, pieļaujot netiesīga pretendenta pielaišanu un apgrūtinot pieteicēju ar faktiski neizpildāmu uzdevumu, ir pārkāpis labas pārvaldības principu.

Tikai pieteicēja ir tiesīga pretendēt uz atbalsta maksājumiem par pieteicējas deklarētajām zemes vienībām saskaņā ar Noteikumu Nr.126 57.1.apakšpunktu un Noteikumu Nr.171 3.punktu.

Pieteicēja ir vienīgā persona, kura ir veikusi lauksaimniecisko darbību pieteiktajās platībās. To, ka pieteicēja strīdus platībās ir veikusi lauksaimniecisko darbību, atzinis arī Dienests. Tādēļ par to strīda lietā nav, un ir izpildījies Regulas Nr.1307/2013 4.panta 1.punkta „a" apakšpunktā noteiktais kritērijs pretendēšanai uz atbalstu.

[3.2] Lēmumā izdarītais secinājums par to, ka 2017.gada iesniegumā deklarētie lauki Nr.73, Nr.74, Nr.76 un daļa lauka Nr.75, kuros kopš 2011.gada ir deklarēti zālāji, faktiski atbilda kultūraugam „Ilggadīgie zālāji" ir nepamatots. Lēmumā nav norādīts, kas ļauj izdarīt šādu secinājumu un kas to pierāda. Dienests nav veicis konkrēto īpašumu apskati dabā. Dienesta secinājums pamatots ar pieņēmumu. Dienests uz vietas nav konstatējis, kādā stāvoklī bija minētie lauki, tā vietā vadījies pēc Eiropas Savienības (turpmāk – ES) tiesas spriedumā izteiktās atziņas par to, kādiem jābūt kritērijiem, lai zālāju atzītu par ilggadīgu. Pamatojot savus secinājumus uz pieņēmumiem, nevis faktiem, Dienests ir pārkāpis APL 9.pantā nostiprināto patvaļas aizlieguma principu.

To, ka Dienests nepamatoti secinājis, ka minētajos laukos tiešām ir bijis zālājs un ka minētie lauki kopš 2011.gada ir apkopti likumā noteiktajā kārtībā, apliecina arī fakts, ka Dienesta pretenzijas par strīdus laukiem saistībā ar to izmantošanu ir parādījušās pēc tam, kad reāli dabā varētu fiksēt patieso situāciju.

Turklāt Dienesta rīcība saistībā ar norādi par otrā pretendenta pieteikšanos maksājumu saņemšanai ir nepamatota, jo neviena cita persona, izņemot pašu pieteicēju, nav veikusi lauksaimniecisko darbību strīdus laukos. Tādējādi ir absurda Dienesta rīcība, pieņemot citas personas iesniegumu un pieņemot pieteicējai nelabvēlīgu administratīvo aktu situācijā, kurā ir acīmredzams, ka otrais pretendents nav veicis lauksaimniecisko darbību.

[3.3] Tiesā atrodas civillieta Nr.C40125315, kurā ir strīds starp /pers. E/ un /pers. I/. No Dienesta līdzšinējās sarakstes ar pieteicēju redzams, ka šis ir galvenais arguments, kādēļ pieteicējai tiek atteikta platību maksājumu izmaksa saistībā ar apsvērumiem par strīdus lauku valdījuma tiesīgumu.

Nekustamais īpašums /Nosaukums I/ šogad ieskaita veidā ir pārdots pieteicējai kā ZS /Nosaukums H/ hipotekārajam kreditoram. Līdz ar to Dienesta apsvērumi saistībā ar valdījumu pār iznomātajiem nekustamā īpašuma /Nosaukums I/ zemes gabaliem, kuri tika iznomāti pieteicējai, pamatojoties uz 2017.gada 6.jūnija zemes nomas līgumu, saskaņā ar Civillikuma 2168.panta 3.punktu ir zaudējuši juridisko nozīmi.

Ņemot vērā, ka nomas līgums 2017.gadā bija spēkā, savukārt pirkuma līgums tika noslēgts 2018.gada 23.janvārī, nav ne mazāka pamata apšaubīt pieteicējas tiesīgo valdījumu pār nekustamo īpašumu /Nosaukums I/. Turklāt Dienests šajā sakarā nav izteicis jebkādu juridiski argumentētu viedokli, kādēļ Dienestam rodas šaubas par pieteicējas valdījuma tiesīgumu.

Dienests patvaļīgi secina, ka /pers. E/ it kā ir kādi šķēršļi iznomāt nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ zemes vienības pieteicējai. Nepamatots ir Dienesta pieņēmums, ka civiltiesiskā strīda esība jebkādi ierobežotu /pers. E/ nodot nomā pieteicējai nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ zemes vienības.

Turklāt Augstākās tiesas judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka fakts, ka manta iegūta laulības kopdzīves laikā, pats par sevi nedod pamatu šo mantu uzskatīt par kopīgo mantu. Savukārt Civillikuma 89.panta otrajā daļā nostiprinātā laulāto kopīgās mantas vienlīdzīga sadalījuma prezumpcija attiecas vienīgi uz laulāto kopīgo mantu, bet nevis uz laulības laikā iegūto mantu vispār. Līdz ar to, kamēr tiesa ar spēkā stājušos spriedumu nav atzinusi, ka viss īpašums /Nosaukums H/ pilnībā ir atzīstams par laulāto kopīgo mantu, tas ir atzīstams par /pers. E/ īpašumu. Tāpat Civillikuma 994.panta pirmajā daļā ir nostiprināta nekustamas lietas piederības prezumpcija, proti, pieņēmums, ka zemesgrāmatā nostiprināta īpašuma tiesība pastāv un pieder personai, kas ierakstīta zemesgrāmatā kā attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieks. Minētā prezumpcija ir spēkā arī pret zemesgrāmatā ierakstītā īpašnieka laulāto. Ja zemesgrāmatā nav ierakstīts Civillikuma 127.panta pirmajā daļā un Zemesgrāmatu likuma 16.panta 1.apakšpunktā paredzētais piemetinājums par laulāto mantas kopību, atbilstoši Civillikuma 994.panta pirmās daļas noteikumiem jāpieņem, ka zemesgrāmatā ierakstītajam laulātajam vienam pašam pieder īpašuma tiesība uz attiecīgo nekustamo lietu. Turklāt šī prezumpcija ir spēkā arī tad, ja zemesgrāmatā nav ierakstīta Civillikuma 91.panta otrās daļas 2.teikumā un Zemesgrāmatu likuma 16.panta 1.apakšpunktā paredzētā piebilde par laulāto atsevišķo mantu.

Tā kā minētajā civillietā nav stājies spēkā tiesas spriedums, jebkādi pieņēmumi par to, ka un vai kādai personai nākotnē, iespējams, varētu tikt atzītas īpašuma tiesības uz domājamo daļu no īpašuma /Nosaukums H/, nekādi neietekmē faktu, ka /pers. E/ ir tiesīgs iznomāt pieteicējai zemes vienības no nekustamā īpašuma /Nosaukums H/.

Izdarot nepamatotus secinājumus, Dienests nav norādījis nevienu tiesību normu, kas pieļautu atteikt izmaksāt platību maksājumu gadījumā, ja par minēto zemes vienību ir strīds vai aktīva tiesvedība.

[3.4] Dienests ir pārkāpis tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu un patvaļas aizlieguma principu. Dienests ir ne tikai pieļāvis situāciju, kurā persona, kura nav tiesīga pretendēt uz platību maksājumiem, ir piedeklarējusi pieteicēja zemes vienības, bet arī tā vietā, lai atteiktu personai, kura ir nepamatoti piedeklarējusi pieteicējas zemes vienības, pieprasa no pieteicējas papildu pierādījumus, kas apliecinātu, ka pieteicēja ir deklarēto, tostarp nekustamajā īpašumā /Nosaukums H/ ietilpstošo zemes vienību tiesiskais valdītājs.

Dienesta selektīva atsaukšanās uz Augstākās tiesas praksi ir nepieļaujama. Dienesta minētais spriedums acīmredzami norāda uz iestādes pienākumu vērtēt civiltiesiskas attiecības no to spēkā esības viedokļa, nevis izdarīt priekšlaicīgus minējumus pirms to ir izdarījusi tiesa civiltiesiskā kārtībā.

Līdz ar to pieteicēja lūdz tiesu atsevišķi izvērtēt Dienesta rīcību saistībā ar Lēmuma pieņemšanu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2018.gada 3.oktobra lēmumu nolemts pieņemt pieteicējas pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apstiprināts pieteicējas 2017.gada iesniegums un izmaksāts atbalsts par 2017.gadu par visām deklarētajām zemes vienībām, un ierosināt administratīvo lietu.

[5] Dienests tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot turpmāko.

Pieteicēja nav izpratusi jēdziena esamība un esība nozīmi. Juridiskajā nozīmē jēdziens „esība" nozīmē, ka Dienestam bija jāvērtē ir vai nav spēkā kāds dokuments, kas dotu pieteicējai tiesisku pamatu atbalsta saņemšanai un tādējādi tiktu izpildīti abi obligātie priekšnosacījumi atbalsta saņemšanai. Tādējādi Dienests nav pārkāpis un vērtējis vairāk, nekā to ļauj Dienesta kompetence.

Dienests savās darbībās ir konsekvents un ir atteicis platību maksājumu visiem pretendentiem līdz brīdim, kad iestādē tiks iesniegti dokumenti par īpašumu sadali (savstarpējā vienošanās, tiesas spriedums, u.c.). Pieteicējas pārmetums par to, ka informācija pieprasīta tikai pieteicējai, ir nepamatots, jo informācija tika pieprasīta visām iesaistītajām pusēm.

Dienests ir ievērojis visus APL ietvertos principus, kā arī drošas finanšu vadības principu, kas ietverts Regulas Nr.1306/2013 58.pantā. Lai Dienestam būtu tiesības izmaksāt platību maksājumus, ir jāgūst pārliecība, ka ir ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi.

Tādējādi norāde, ka Dienests ir pārkāpis savas kompetences robežas, izsakot pieņēmumu par civillietas iznākumu, ir nepamatota.

Tā kā iepriekšējos gados lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 ir deklarēti zālāji, tad platība 2017.gadā atbilda ilggadīgā zālāja platībai. Lai platību būtu tiesisks pamats uzskatīt par aramzemi 2017.gadā, pieteicējai līdz 2017.gada 30.maijam bija jāveic platības uzaršana. Norādītās darbības nav veiktas. Tādējādi secināms, ka pieteicējas veiktās apsaimniekošanas darbības neatbilst 2017.gada iesniegumā deklarētajām. No ortofotokartēm, kas sagatavotas laika posmā no 2013. līdz 2017.gadam, redzams, ka lauki Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 vairākus gadus pirms 2017.gada septembra, ir bijušas pļavas/ganības. Nepārprotami ir secināms, ka strīdus laukā nav konstatēta mehāniski apstrādāta LIZ, bet ir redzami ilggadīgie zālāji, tādējādi pieteicējas norāde, ka Dienesta rīcībā nav pierādījumi par konkrētās platības faktisko situāciju dabā un ka obligāti būtu jāveic nepastarpināta pārbaude uz vietas dabā, ņemot vērā Regulas Nr.1306/2013 74.panta trešajā daļā noteikto, ir nepamatota.

Nepamatota ir pieteicējas norāde, ka Dienests priekšlaicīgi izdara secinājumus par to, kas no strīdus platības tiks uzskatīta par /pers. I/ (/pers. I/) īpašumu. Tā kā jau kopš 2015.gada pastāv strīds, kas tiek risināts tiesvedības ceļā, tad Dienests nevar gūt pārliecību, ka /pers. E/ vienpersoniski bija tiesīgs 2017.gadā iznomāt pieteicējai zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem /numuri/ietilpstošo LIZ.

Dienests savā darbībā nevērtē civiltiesiska rakstura strīdus, līdz ar to nevar ne ievērot, ne ignorēt civilprocesuālās tiesību normas. Turklāt Lēmumā ir uzsvērts tas, ka, ja gadījumā Dienestam tiks iesniegta starp pusēm noslēgta vienošanās vai tiesas spriedums, kas atzīs /pers. E/ piederošo nekustamo īpašumu par atsevišķu /pers. E/ mantu, Dienests uzsāks administratīvo procesu no jauna.

Tiesības saņemt ES tiešos maksājumus nav absolūtas, tā ir priekšrocība, kas izmantojama tikai tad, ja noteiktie priekšnosacījumi izpildīti pēc būtības. Konstatējot, ka nav izpildīts kaut viens no obligātajiem atbalsta saņemšanas priekšnosacījumiem, ir atzīstams, ka personai nav tiesību saņemt attiecīgo atbalstu.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja.

Atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes pārstāves pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[7] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[8] Administratīvā lieta ir ierosināta par tāda labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirti un izmaksāti atbalsta maksājumi par 2017.gadu, par viņas 2017.gada atbalsta iesniegumā deklarētajām platībām – lauksaimniecības zemēm.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies, proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi *(sal. skat. Augstākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā SKA-118/2007 10.punktu)*.

Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Kārtību, kādā piešķir valsts un ES atbalstu lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros saskaņā ar Regulu Nr.1307/2013 nosaka Noteikumi Nr.126. Noteikumu Nr.126 2.punkts cita starpā paredz, ka lauksaimnieks var saņemt šādus ES tiešos maksājumus – VPM un ZAL.

Savukārt kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un ES lauku attīstības platībatkarīgo atbalstu lauku attīstībai – vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem 2014.–2020.gada plānošanas periodā, ko īsteno cita starpā atbilstoši Regulai Nr.1306/2013 un Regulai Nr.1307/2013, nosaka Noteikumi Nr.171. Noteikumu Nr.171 2.punkts cita starpā paredz, ka atbalstu lauku attīstībai – vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai – piešķir pasākumam ADI.

Noteikumu Nr.126 57.1.apakšpunkts noteic, ka lauksaimniekam tiešos maksājumus par platībām piešķir par lauksaimniecības zemi, kas ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) kārtējā gada 15.jūnijā. Atbilstoši minēto noteikumu 60.punktam lauksaimnieks pēc Dienesta pieprasījuma uzrāda apliecinājumu, ka atbalstam pieteiktā lauksaimniecības zemes platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15.jūnijā atrodas tā tiesiskajā valdījumā (lietošanā), ja to neapliecina ieraksts zemesgrāmatā.

Regulas Nr.1307/2013 4.panta 1.punkta „a" apakšpunkts noteic, ka lauksaimnieks ir fiziska vai juridiska persona vai fizisku vai juridisku personu grupa neatkarīgi no šādai grupai un tās locekļiem valsts tiesību aktos piešķirtā juridiskā statusa, kuras saimniecība atrodas vietā, uz ko attiecas Līgumu teritoriālā piemērošanas joma, kā definēts Līguma par Eiropas Savienību 52.pantā saistībā ar Līguma par ES darbību 349. un 355.pantu, un kura veic lauksaimniecisku darbību.

Noteikumu Nr.171 3.punkts paredz, ka ADI atbalstu var saņemt atbalsta pretendents, kas apsaimnieko atbalsttiesīgo platību, kura kārtējā gada 15.jūnijā ir tā turējumā.

Minēto noteikumu 4.punkts noteic, ka atbalsta pretendents pēc Dienesta pieprasījuma uzrāda dokumentu, kas apliecina, ka atbalstam pieteiktā platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15.jūnijā atrodas tā turējumā, ja to neapliecina ieraksts zemesgrāmatā.

No norādītajām tiesību normām tiesa secina, ka atbalsta maksājumus var saņemt lauksaimnieks, kas veic lauksaimniecisko darbību un kuram ir tiesisks pamats lietot zemi.

Minētie divi kritēriji atbalsta piešķiršanai ir kumulatīvi.

Arī Augstākā tiesa ir atzinusi, ka uz atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai var pretendēt persona, kura lauksaimniecībā izmantojamo zemi apsaimnieko, jo atbalsta mērķis ir lauksaimniekam palīdzēt uzturēt lauksaimniecisko darbību un lauku vidi, kompensējot izdevumus (*sk. Augstākās*

tiesas 2010.gada 13.maija sprieduma Nr.SKA-207/2010 (A42534906) 8.punktu).

Tādējādi, lai persona varēt pretendēt uz platību atbalsta maksājumu saņemšanu, lietā ir būtiska abu šo apstākļu vienlaicīga esība.

[10] No lietas materiāliem konstatējams turpmākais:

[10.1] Nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ īpašnieks ar 1996.gada 19.jūniju ir /pers. E/ (*lietas 1.sējuma 13.-14.lapa*).

[10.2] Nekustama īpašuma /Nosaukums I/ īpašnieks līdz 2018.gada 5.februārim bija Puzes pagasta ZS /Nosaukums H/, kuras īpašnieks ir /pers. E/ (*Uzņēmumu reģistra dati*), bet pēc tam pieteicēja (*lietas 1.sējuma 15.-16.lapa*).

[10.3] 2017.gada 6.jūnijā noslēgti zemes nomas līgumi:

[10.3.1] starp /pers. E/ un pieteicēju par zemes gabalu 86,4 ha platībā (kadastra Nr./numurs/; /numuri/ nomu (*lietas 1.sējuma 17.-19. un 20.-22.lapa*);

[10.3.2] starp Puzes pagasta ZS /Nosaukums H/ tās īpašnieka /pers. E/ personā un pieteicēju par zemes gabalu 26,02 ha (kadastra Nr./numurs/un /numurs/) nomu (*lietas 1.sējuma 23.-25.lapa*).

[10.4] 2017.gada 9.maijā Pārvaldē saņemts pieteicējas 2017.gada iesniegums (*lietas 1.sējuma 71.-76.lapa*), kurā cita starpā pieteikts lauks ar Nr.53 (lauku bloka Nr.39372-36104; kadastra Nr./numurs/).

No lietas materiāliem konstatējams, ka minētais lauks daļēji pārklājas ar SIA /Nosaukums K/ 2017.gadā deklarētu LIZ, proti, lauku Nr.11 (*lietas 1.sējuma 237.-240.lapa, pieteicējas lauka Nr.53 bloka karte lietas 1.sējuma 132.lapā, SIA /Nosaukums K/ lauka Nr.11 bloka karte lietas 1.sējuma 190.lapa*).

[10.5] 2017.gada 15.jūnijā Pārvaldē saņemts 2017.gada iesnieguma labojums/papildinājums, ar kuru 2017.gada iesniegumam pievienoti arī lauki Nr.73 (lauku bloka Nr.39114-36035, kadastra Nr./numurs/) , Nr.74 (lauku bloka Nr.39245-36101, kadastra Nr./numurs/) , Nr.75 (lauku bloka Nr.39294-36105, kadastra Nr./numurs/un /numurs/) un Nr.76 (lauku bloka Nr.39286-36057, kadastra Nr./numurs/) (*lietas 1.sējuma 145.lapa*).

Visiem minētajiem laukiem deklarēts kultūras kods 610 „Papuve" (*lietas 1.sējuma 145.lapa*).

No lietas materiāliem konstatējams, ka minētais lauks Nr.73 pārklājas ar SIA /Nosaukums K/ 2017.gadā deklarētu LIZ, proti, lauku Nr.5 (*lietas 1.sējuma 237.-240.lapa, pieteicējas lauka Nr.73 bloka karte lietas 1.sējuma 108.lapā, SIA /Nosaukums K/ lauka Nr.5 bloka karte lietas 1.sējuma 187.lapa*). Lauks Nr.74 pārklājas ar SIA /Nosaukums K/ 2017.gadā deklarētu LIZ, proti, lauku Nr.14 (*lietas 1.sējuma 237.-240.lapa, pieteicējas lauka Nr.74 bloka karte lietas 1.sējuma 109.lapā, SIA /Nosaukums K/ lauka Nr.14 bloka karte lietas 1.sējuma 191.lapa*). Lauks Nr.75 pārklājas ar SIA /Nosaukums K/ 2017.gadā deklarētu LIZ, proti, lauku Nr.8 (*lietas 1.sējuma 237.-240.lapa, pieteicējas lauka Nr.75 bloka karte lietas 1.sējuma 110.lapā, SIA /Nosaukums K/ lauka Nr.8 bloka karte lietas 1.sējuma 188.lapa*). Lauks Nr.76 pārklājas ar SIA /Nosaukums K/ 2017.gadā deklarētu LIZ, proti, lauku Nr.1 (*lietas 1.sējuma 237.-240.lapa, pieteicējas lauka Nr.76 bloka karte lietas 1.sējuma 111.lapā, SIA /Nosaukums K/ lauka Nr.1 bloka karte lietas 1.sējuma 186.lapa*).

Iepriekšējos gados minētajos laukos deklarēts kultūras kods 720 „Aramzemē sētie zālāji" (*par 2013.gadu informācija lietas 1.sējuma 192.-193. un 244.-249.lapa, par 2014.gadu – lietas 1.sējuma 194. un 208.-211.lapa, par 2015.gadu – lietas 1.sējuma 195.-197. un 214.-217.lapa, par 2016.gadu – lietas 1.sējuma 198.-201. un 220.-223.lapa*).

[10.6] Sniedzot 2017.gada 21.septembrī paskaidrojumu Dienestam par strīdus lauku apsaimniekošanu, pieteicējas īpašnieks /pers. U/ norādījis, ka laukus Nr.53, Nr.73, Nr.74, Nr.75 un Nr.76 viņš apsaimnieko pats ar pieteicējai piederošu tehniku (*lietas 1.sējuma 160.lapa*).

Attiecīgi lauks Nr.73 – vasarā aparts un apsēts ar ziemas rapsi (*lietas 1.sējuma 161.lapa*); lauks Nr.74 – augustā miglots ar glifosātu, aparts un apsēts ar ziemas rapsi (*lietas 1.sējuma 163.lapa*); lauks Nr.76 – augustā miglots ar glifosātu, uzarts un iesēts ziemas rapsis (*lietas 1.sējuma 163.lapa*); lauks Nr.75 – vasarā papuve tika uzarta un lauks apsēts ar ziemas rapsi (*lietas 1.sējuma 166.lapa*); lauks Nr.53 – 2016.gadā apsēts ar ziemas kviešiem, kuri nokulti augustā, šobrīd laukā rugāji (*lietas 1.sējuma 167.lapa*).

[11] Lietas izskatīšanas gaitā precizēts, ka Dienests atbalsta maksājumus pieteicējai par deklarēto lauku Nr.73, Nr.74; Nr.75; Nr.76 strīdus platībām nav izmaksājis, konstatējot to neatbilstošu apsaimniekošanu; laukiem Nr.73 un Nr.76 – papildus arī nekonstatējot pieteicējai tiesisko pamatu šo lauku strīdus platību apsaimniekošanai.

Dienests atbalsta maksājumus pieteicējai par deklarētā lauka Nr.53 strīdus platību nav izmaksājis, nekonstatējot tiesisko pamatu tā apsaimniekošanai.

[12] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secina, ka nav konstatējama pieteicējas deklarēto lauku Nr.73, Nr.74; Nr.75; Nr.76 strīdus platību apsaimniekošanas atbilstība pieteicējas norādītajam zemes izmantojuma veidam (papuve), kā arī tas, ka minēto atbalstam pieteikto lauku strīdus platības pilnībā būtu apstrādājusi pieteicēja.

[12.1] Pieteicējas īpašnieks 2017.gada 21.septembrī Dienestam paskaidrojis, ka minētos laukus pieteicēja apsaimnieko pati ar pieteicējai piederošu tehniku (*lietas 1.sējuma 160., 161., 163., 166., 167.lapa*). Taču iesniegumā Valsts policijai par kriminālprocesa uzsākšanu pieteicējas īpašnieks norādījis, ka 2017.gada 5.jūlijā pieteicēja konstatējusi nomātā lauka ar kadastra Nr./numurs/(2017.gada iesniegumā deklarēts lauks Nr.75) prettiesisku apstrādi – pieteicējai nepiederoša traktortehnika apstrādājusi zemes īpašumu, pļaujot zāli bez pieteicējas kā zemes turētāja piekrišanas. Notikuma vietā sastapta arī ZS /Nosaukums H/ līdzīpašniece /pers. I/, kas apgalvoja, ka zemi kā tai piederošu apstrādā ZS /Nosaukums H/ (*lietas 2.sējuma 3.lapa*). Pieteicējas īpašnieks Valsts policiju informējis arī par to, ka, neskatoties uz to, ka /pers. I/ 2017.gada 7.jūlijā bija saņēmusi pieteicējas oficiālo vēstuli, kurā tika informēta par noslēgtajiem zemes nomas līgumiem, /pers. I/ laukā ar kadastra Nr./numurs/(2017.gada iesniegumā deklarēts lauks Nr.76) ganījusi lopus (*lietas 2.sējuma 4.-5.lapa*); /pers. I/ zemes gabalā ar kadastra Nr./numurs/(2017.gada iesniegumā deklarēts lauks Nr.75) pļāvusi pirms oficiālās informācijas par noslēgtajiem zemes nomas līgumiem saņemšanas un minētās informācijas saņemšanas laikā, ka viņa zemes gabalu ar kadastra Nr./numurs/(2017.gada iesniegumā deklarēts lauks Nr.74) nopļāvusi pilnībā jau pēc paziņojuma saņemšanas; ka viņa zemes gabalu ar kadastra Nr./numurs/(2017.gada iesniegumā deklarēts lauks Nr.73) nopļāvusi daļēji jau pēc paziņojuma saņemšanas.

Tādējādi tiesa secina, ka pieteicējas deklarētajos laukos Nr.73, Nr.74; Nr.75; Nr.76 saimniekojusi gan pieteicēja, gan citas personas. Tātad pieteicēja strīdus platības nav apsaimniekojusi viena.

[12.2] Regulas Nr.1307/2013 4.panta 1.punkta „h" apakšpunktā kā ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības (turpmāk par abiem – ilggadīgie zālāji) definēta zeme, ko izmanto, lai audzētu dabīgi veidojušās (pašiesējušās) vai kultivētas (sētas) stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, un kas piecus gadus vai ilgāk nav iekļauta saimniecības augsekas sistēmā; tās var būt arī citas sugas, piemēram, krūmi un/vai koki, ko var izmantot noganīšanai, ar noteikumu, ka pārsvaru saglabā stiebrzāles un citi lopbarības zālaugi, kā arī, ja dalībvalstis tā nolemj – zeme, ko var izmantot noganīšanai un kas veido daļu no izveidotās vietējās prakses, ja stiebrzāles un citi lopbarības zālaugi tradicionāli nav dominējoši ganību teritorijās.

Regulas Nr.1307/2013 4.panta 1.punkta „f" apakšpunktā kā aramzeme definēta zeme, ko apstrādā kultūraugu audzēšanai, vai zeme, kas pieejama kultūraugu audzēšanai, bet ir atstāta papuvē, arī platības, kuras atstātas atmatā saskaņā ar Regulas (EK) Nr.1257/1999 22., 23.un 24.pantu, Regulas

(EK) Nr.1698/2005 39. pantu un Regulas (ES) Nr.1305/2013 28.pantu, neatkarīgi no tā, vai uz attiecīgās zemes ir siltumnīcas vai stacionārs vai pārvietojams segums.

Regulas Nr.1307/2013 4.panta 2.punkta „a" apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis cita starpā nosaka kritērijus, kas lauksaimniekiem jāievēro, lai izpildītu pienākumu uzturēt lauksaimniecības zemju noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, kā minēts 1. punkta „c" apakšpunkta „ii" punktā.

Noteikumu Nr.126 65.punktā noteikts, ka atbilstoši Regulas Nr.1307/2013 4.panta 2.punkta „a" apakšpunktam aramzeme ir uzturēta kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, cita starpā tad, ja izmantojot to kā papuvi, nezāles tiek apkarotas un augi, arī tie, kas audzēti zaļmēslojumam, iestrādāti augsnē līdz kārtējā gada 15.septembrim. Par papuvi neuzskata zaļmēslojuma augu aizņemtu platību, kuru izmanto ganīšanai vai ražas novākšanai vai kurā augi attiecīgā termiņā nav iestrādāti augsnē. Šāda platība vienotajā iesniegumā deklarējama ar tajā audzētā kultūrauga aprakstam atbilstošu kultūrauga kodu. Ja papuves aizņemtā platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs, to mehāniski apstrādā līdz kārtējā gada 30.maijam. Nav pieļaujama ilggadīgo zālāju pārveidošana par papuvi, ja Dienests saskaņā ar šo noteikumu 111.punktu ir aprēķinājis un oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicējis informāciju par to, ka šo noteikumu 111.2.apakšpunktā minētā attiecība ir samazinājusies vairāk nekā par pieciem procentiem (*65.3.apakšpunkts*).

Publiski pieejamās Zemkopības ministrijas vadlīnijās „Vadlīnijas par papuvēm un atbalsta saņemšanas nosacījumiem" (*www.lad.gov.lv/lv/faili/5155*) (turpmāk – Vadlīnijas), kas izstrādātas, pamatojoties uz Latvijas Republikas un ES tiesību normām, un kas kalpo vienotai izpratnei par konkrēto jomu, norādīts, ka papuve atbilstoši Latvijā īstenotajai tradicionālajai praksei ir aramzemes lauks, ko neizmanto attiecīgajā gadā kultūraugu audzēšanai, bet visu veģetācijas periodu vai daļu no tā apstrādā, lai ierobežotu nezāles, nodrošinātu mitruma un augu barības elementu uzkrāšanos un sagatavotu lauku sējai vai stādīšanai. Papuves platībā var iestrādāt organisko mēslojumu vai veikt augsnes kaļķošanu, ja nepieciešams. Atbilstoši ES un Latvijas Republikas tiesību normām papuve ir aramzeme, kurā nenotiek lauksaimnieciskā ražošana (t.i., to neizmanto kultūraugu audzēšanai, izņemot zaļmēslojuma audzēšanu, no tās nenovāc ražu, un to neizmanto dzīvnieku ganīšanai), kurā nezāles tiek ierobežotas, un augi, arī tie, kas audzēti zaļmēslojumam, tiek iestrādāti augsnē līdz kārtējā gada 15.septembrim, kura tiek uzturēta vismaz sešus mēnešus pēc kārtas kārtējā gadā un vismaz līdz kārtējā gada 15.jūlijam. Atbilstoši minētajām Vadlīnijām tīro papuvi ierīko agri pavasarī, tad šajā laikā lauks tiek lobīts vai uzarts. Ja tīro papuvi ierīko vasaras sākumā (līdz 1.jūlijam), tad sākotnējā posmā veic augsnes lobīšanu vai uzaršanu un vēlākā posmā apkaro nezāles un iestrādā mēslojumu vai augsni kaļķo. Aizņemtās papuves pasargā augsni no erozijas un sekmē barības elementu uzkrāšanos aramkārtā. Aizņemtajā papuvē audzē tikai zaļmēslojumam piemērotus augus, visvairāk izplatītie zaļmēslojuma augi ir āboliņš, lupīna, baltais amoliņš, sinepes, eļļas rutks, facēlija u.c. Lai augsni varētu sagatavot ziemāju sējai, aizņemtajā papuvē sēj kultūraugus ar īsu veģetācijas laiku (agro sarkano āboliņu, eļļas rutku, sinepes, lupīnu), un attiecīgie zaļmēslojuma augi tiek audzēti vienu veģetācijas periodu un iestrādāti augsnē zaļmēslojuma augu sējas gadā. Zaļmēslojuma mērķim var sēt arī kultūraugus, kas zelmeni veido ilgākā laikposmā nekā viens gads (piemēram, āboliņš) un ko paredzēts audzēt ilgāk par vienu gadu. Ilggadīgie zālāji nav zaļmēslojuma augs, un zāles smalcināšana vai pļaušana veģetācijas periodā nav nezāļu apkarošana. Zāles var smalcināt, ja pēc tās augi tiek iestrādāti augsnē. Tādēļ, ja papuvi plānots ierīkot platībā, ko iepriekšējā gadā aizņēma ilggadīgie zālāji, tad ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 30.maijam veic augsnes pirmreizējo aparšanu vai lobīšanu, bet līdz kārtējā gada 15.septembrim papuves turpina apsaimniekot, platībā regulāri apkarojot nezāles, tostarp pašizsējas kultūraugus.

Tādējādi secināms, ka par papuvi neuzskata zaļmēslojuma augu aizņemtu platību, kuru izmanto ganīšanai vai ražas novākšanai vai kurā augi attiecīgi noteiktajā termiņā nav iestrādāti augsnē.

Ja papuves aizņemtā platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs, tā mehāniski jāapstrādā līdz kārtējā gada 30.maijam.

K ā spriedumā norādīts iepriekš, iepriekšējos gados minētajos laukos deklarēts kultūras kods 720 „Aramzemē sētie zālāji". Lietā atrodas arī Dienesta iesniegtās ortofotokartes par laika posmu no 2013.līdz 2017.gadam (*lietas 1.sējuma 224.- 235.lapa*), ar kurām tiesa atzīst par pierādītu to, ka pieteicējas atbalsta iesniegumā deklarētie lauki Nr. 73, Nr.74., 75., 76 pirms 2017.gada vairākus gadus ir bijuši pļavas/ganības. Līdz ar to secināms, ka strīdus laukos nav konstatēta mehāniski apstrādāta lauksaimniecībā izmantojamā zeme, bet ir redzami ilggadīgie zālāji. Pieteicējas norāde, ka Dienesta rīcībā nav pierādījumu par konkrēto platību faktisko situāciju dabā, tādējādi ir atzīstams par nepamatotu.

Tiesību normas neliedz lietā kā pierādījumus izmantot ortofotoattēlus.

Tādējādi, lai pieteicējas deklarēto lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75, Nr.76 strīdus platības 2017.gadā atzītu par apsaimniekotām atbilstoši tajās norādītajam zemes izmantojumam („Papuve"), pieteicējai to mehāniskā apstrāde 2017.gadā bija jāveic līdz 30.maijam.

Tā kā atbilstoši pieteicējas paskaidrojumā norādītajam strīdus platību apstrāde (uzaršana, miglošana) ir veikta tikai 2017.gada vasarā, t.sk. augustā, tiesa atzīst, ka pieteicēja zemi nav apsaimniekojusi kā papuvi, resp., tajos termiņos, kas normatīvajos aktos paredzēti papuves apstrādei.

Nosacījums – izmantojot zemi kā papuvi, apkarot nezāles un augus, arī tos, kas audzēti zaļmēslojumam, iestrādāt augsnē līdz kārtējā gada 15.septembrim –, ko atbilstoši pieteicējas paskaidrojumiem pieteicēja ir veikusi, ir tikai viens no zemes apstrādāšanas nosacījumiem, kas neizslēdz lauksaimnieka pienākumu veikt platību mehānisku apstrādi līdz 2017.gada 30.maijam, ja papuves aizņemtā platība iepriekšējā gadā bijusi deklarēta kā ilggadīgais zālājs.

[12.3] Pieteicējas pārstāvis norādījis, ka strīdus platības kā papuve 2017.gada platību maksājumu iesniegumā ir deklarēta atbilstoši tam, kā pieteicēju konsultējis Dienests,

Apstākļos, kad pieteicēja iestādei savu jautājumu attiecībā uz noteiktu platību deklarēšanai piemērojamo kodu rakstveidā nav uzdevusi, nav iespējams iegūt objektīvus pierādījumus par uzdotā jautājuma saturu, lai izvērtētu pieteicējai, iespējams, sniegtās konsultācijas atbilstību tiesību normu nosacījumiem.

Lietā arī noskaidrots, ka rakstveida uzziņu, kas varētu pieteicējai radīt tiesisku paļāvību uz iestādes pareizi sniegtu konsultāciju un konsekventu nostāju, par konkrēto jautājumu pieteicēja iestādei nav pieprasījusi, un tāda pieteicējai arī nav tikusi izsniegta.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka nosacījumi lauksaimniecības zemes apstrādei, lai to varētu atzīt par papuvi, ir noteikti normatīvajos aktos, pieteicējas atsaucei uz Dienesta sniegtu konsultāciju lietā nav piešķirama nozīme.

[12.4] Tā kā pieteicēja attiecībā uz deklarēto lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75, Nr.76 strīdus platībām nav izpildījusi platību atbilstošas apsaimniekošanas nosacījumu, kas ir viens no diviem kumulatīvajiem kritērijiem platību atbalsta maksājuma saņemšanai, bet atbalsta mērķis ir palīdzēt lauksaimniekam uzturēt lauksaimniecisko darbību un lauku vidi, kompensējot lauksaimniekam izdevumus, tiesai nav pamata uzdot Dienestam izsniegt pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu par atbalsta maksājumu piešķiršanu par lauku Nr.73, Nr.74, Nr.75, Nr.76 strīdus platībām.

[13] Attiecībā uz deklarēto lauka Nr.53 strīdus platību tiesa norāda turpmāko.

[13.1] Lietā nav strīda par to, ka iesniegumā deklarētais lauks Nr.53 ietilpst nekustamajā īpašuma /Nosaukums H/; ka atbilstoši 2017.gada 6.jūnija nomas līgumam /pers. E/ zemes gabalu ar kadastra apzīmējumu Nr./numurs/(iesniegumā deklarētais lauks Nr.53) iznomājis pieteicējai (*lietas 1.sējuma 20.-22.lapa*); un ka pieteicēja to ir apsaimniekojusi.

[13.2] No lietas materiāliem un Pilsonības un migrācijas lietu pārvades informācijas konstatējams, ka nekustamais īpašums /Nosaukums H/

Zemesgrāmatā pieteicēja īpašumā reģistrēts 1996.gada 19.jūnijā, /pers. E/ un /pers. I/ laulības laikā, Zemesgrāmatas attiecīgajā nodalījumā nav atzīmes, ka minētais nekustamais īpašums būtu /pers. E/ atsevišķa manta (*lietas 1.sējuma 13.-14.lapa, 2.sējuma 15.-19.lapa un tiesai pieejamā VMIS informācija*).

1994.gada 18.februārī Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta laulāto /pers. E/ un /pers. I/ izveidotā Puzes pagasta ZS /Nosaukums H/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, kuras īpašnieki, atbilstoši ierakstam Komercreģistrā, līdz 2019.gada 10.janvārim bija /pers. E/ un /pers. I/ (*tiesas spriedums lietas 2.sējuma 15.-19.lapā un tiesai pieejamā Komercreģistra informācija*). No minētajiem pierādījumiem kopsakarā secināms, ka 2017.gadā ZS /Nosaukums H/ bija /pers. E/ un /pers. I/ ģimenes īpašums. Tādēļ nekustamais īpašums /Nosaukums H/ ietilpst /pers. E/ un /pers. I/ ZS /Nosaukums H/ sastāvā.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu, kas stājies spēkā 2018.gada 10.novembrī, nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ strīdus platība par laulāto kopmantu atzīta daļēji; ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu Puzes pagasta ZS /Nosaukums H/ atzīta par /pers. I/ īpašums un /pers. I/ ir vienīgā Puzes pagasta ZS /Nosaukums H/ īpašniece un dalībniece (*spriedumu skat. lietas 2.sējuma 15.-19.lapa; informācija par sprieduma spēkā stāšanos Tiesu informācijas sistēmā*).

[13.3] Civillikuma 89.panta otrā daļa vispārīgi noteic, ka viss, ko laulības laikā laulātie iegūst kopīgi vai viens no viņiem, bet ar abu laulāto līdzekļiem vai ar otra laulātā darbības palīdzību, ir abu laulāto kopīga manta; šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abiem līdzīgās daļās.

Līdz ar to, neraugoties uz to, ka ar tiesas spriedumu, kas stājies spēkā 2018.gada 10.novembrī, nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ strīdus platība par laulāto kopmantu atzīta tikai daļēji, 2017.gadā bija prezumējams, ka nekustamais īpašums /Nosaukums H/ ir /pers. E/ un /pers. I/ kopīga manta.

Taču tiesas ieskatā, personām, kuras stājas darījuma attiecībās ar Zemesgrāmatā ierakstīta nekustamā īpašuma īpašnieku, iepretim Civillikuma 89.panta otrā daļas prezumpcijai, ja likumā nav noteikts citādi, ir saistoša Civillikuma 994.pantā nostiprinātā nekustamās lietas piederības prezumpcija par to, ka par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā. Atbilstoši Civillikuma 994.panta pirmajai daļai jāpieņem, ka zemesgrāmatā nostiprināta īpašuma tiesība pastāv un pieder attiecīgajam īpašniekam kopš to nostiprināšanas brīža zemesgrāmatā.

Tādēļ tiesa piekrīt pieteicējai, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums H/ nostiprinājums zemesgrāmatā uz /pers. E/ vārda pieteicējai bija pietiekams pamats paļauties, ka īpašuma tiesības uz pieteicējai iznomāto strīdus platību nekustamajā īpašumā /Nosaukums H/ piederēja /pers. E/, un ka nomas līgumu pieteicēja noslēdz ar tiesīgo personu. Tiesa, piekrītot pieteicējai atzīst, ka Dienests var analizēt tiesiskās attiecības no to spēkā esības viedokļa, taču apstākļi, kas skar šādu tiesisko attiecību iegūšanu, grozīšanu vai izbeigšanu, ir risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā, civiltiesiskā kārtībā.

Līdz ar to Dienests nevarēja atteikt pieteicējai izmaksāt platību maksājumus, savu atteikumu pamatojot ar to, ka Dienests nevar gūt pārliecību, ka /pers. E/ vienpersoniski būtu bijis tiesīgs strīdus platību pieteicējai iznomāt.

[13.4] Apstākļus, kas otram pretendentam SIA /Nosaukums K/ attiecībā pret pieteicēju dotu priekšroku saņemt platību maksājumus, Dienests Lēmumā nav norādījis. Taču ņemot vērā, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicēja deklarēto lauku Nr.53 ir apsaimniekojusi, kas ir pamats, lai atzītu, ka otrs pretendents nav tiesīgs saņemt maksājumus, jo nav izpildījis vienu no diviem kumulatīvajiem atbalsta saņemšanas priekšnoteikumiem, tiesa nekonstatē šķēršļus platību maksājumus par pieteicējas 2017.gada iesniegumā deklarēto lauku Nr.53 piešķiršanai pieteicējai.

Līdz ar to šajā daļā pieteikums ir apmierināms, un tiesai ir pamats uzdot Dienestam izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu par atbalsta maksājumu piešķiršanu par lauka Nr.53 strīdus platību.

[14] Pieteikumā tiesai pieteicēja arī lūgusi atsevišķi izvērtēt Dienesta rīcību saistībā ar Lēmuma pieņemšanu.

Tā kā pieteicējas mērķis ir panākt atbalsta maksājumu izmaksu, un cerēto rezultātu pieteicēja var sasniegt ar administratīvā akta izdošanu, administratīvā lieta ir ierosināta par pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis par lēmuma tiesiskumu.

Turklāt iestādes rīcība administratīvā akta izdošanas procesā nav uzskatāma par iestādes faktisko rīcību, jo juridiskas sekas personai rada administratīvais akts, nevis iestādes rīcība. Tādēļ atsevišķu vērtējumu par iestādes rīcību, pieņemot Lēmumu, tiesa spriedumā nesniedz.

[15] Atbilstoši APL 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa (tiesnesis) piespriež no atbildētāja (iespējamā atbildētāja) par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* (*lietas 10.lapa*).

Līdz ar to no Dienesta par labu pieteicējai piespriežama valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji Puzes pagasta zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ pieteikumu (reģ. Nr.1094).

Uzdot Lauku atbalsta dienestam izmaksāt Puzes pagasta zemnieku saimniecībai /Nosaukums A/ platību atbalsta maksājumus par 2017.gada iesniegumā deklarētā lauka Nr.53 strīdus platību, ņemot vērā šajā spriedumā norādītos juridiskos apsvērumus.

Piespriest no Lauku atbalsta dienesta par labu zemnieku saimniecībai /Nosaukums A/ (reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese /adrese//Nosaukums A/) samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Noraidīt pieteikumu pārējā daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese S.Sērdiene